

Dintre del mar vina ab mi,
 ma bona amiga Rosons,
 y sabrás lo qu' es fruí
 nadant y fent cap-bussions
 vora d' algún lloç mari.

De dijous á dijous

DEL cronicayre en Calixte Pi y Xarau, conreador de comedias sevas y d' altres, escriptor de romanços que cantan els cegos, aucas de redolins y altras futesas; á son molt amich lo Director de LA TOMASA qu' altrement de l' humorada del setmanari n' es home de grans trassas y escriptor de fermes acudits, per regositx de las musas y honor de la nostra terra:

*
**

Bon amich meu, senyor y amo: per complimentar l' encarrech que 'm teniu fet, m' han vingut ganas d' escriureus com veyeu, per allargar y divertir mos dols, altre si per enrecordar y fer avinent á la memoria la festa major d' aquesta terra de llangonissas, canaris y capellans qu' he tingut la pensada de venir á veurer.

No vos penseu pas que desde aquest recó de mon vos en parli dels etzars de la política, dels avalots darrerament haguts al Congrès espanyol, ni de las planxas que s' ha tirat en Maura, qui desde qu' en va dobar com presentalla á la Verge de las Mercés, l' ermilla de ministre jey, vuyda de las butxacas sembla talment qu' ha perdut l' oremus.

Res d' aixó.

Lo que vos diré es: qu' en aquets temps de xafor, va un home pel mon ple de pols de las carreteras, aguantant moscas dels hostals y bescambiant bons dinerets per gaz fia dolenta y pitxors rahons quan un se 'n queixa; tot per mon mal cap, ja que havent' hi carrils, encar que dolents y ab penyora de la vida, aferrat á l' antigor he volgut fer lo camí, fins aquesta vella ciutat de Vich, ab tartana de mol-las acompanyant una quadrilla de comedians, qu' anavan á gargaritzar música italiana tot per dar gust als forasters.

Regositjat d' anar pe 'els mons ab quins devían fer collita de vitors y alabansas, semblantne dolls d' alegría per'allí ahont van, de bona veritat vos dich: que prou fan ben fet, per ma vida, en atiborrar de ilustracions y ensenyansas á gent qu' encare que fortas de bons pernils y llangonissas, vi-huen dejunas de bon sentit y tan té de menester l' home la pastura del esprit, com la del cos; y encar' mes, els valguere lo tal conreu sans y bons escuts, donarlehi enhoras-bonas, qu' «honradas ganancias per sempre alabadas.»

Jo ara, m' haig de mudar d' enrahonaments, que no tan sols lo desitj de bons bocins y llaminaduras m' han dut per aquí. No m' agradan 'ls fideus ab sucre, ni 'l platillo ab peras ni menos el *relleno* per ferm donar ni un sol pas.

Mos amichs y parents, y lo galeno que 'm cuyda la salut, m' han fet atalayar que la portava estrope-llada y m' han ficat la por al cos, si no 'm cuydava d' amillararla... y per aixó he vingut aquí.

Prou m' han fet receptas, cataplasmas, bálsams, xarops y potingas endimoniadas del gust, totas ideyadas, (prou n' estich ben segur) pe 'l bon efecte que 'm menan; pero manipuladas y adovadas, per

díascálchs ignaros qu' aixis atinan ab la química sobre-escrita, com jo soch frare.

Fují, donchs, com anava dihent, vers la plana de Vich, ahont es ben cert lo ditxo: nou mesos d' hivern y tres d' infern, y 'hont tothom du mitxas negras, que no hi ha res mes que donas y capellans y no coneixeu llurs pantorrillas.

Mes torném á la faysò.

M' han dit qu' aquí no s' ha de menester altre meije que la Naturalesa; ni s' ha de menester altre aphotecari qu' el rebost ben rublert de bones tallades més apropiades per golafres que per malaltissos.

A part del macilent de mon esprit, tinch de dól-drem del rebregat y fluix de mon cos, que sembla més sach de drapots vells, que no pas manyoch viu d' ossos y carns sanas y apretadas.

També vos dech confiar, pero jey! en intim col-loqui, sens que se 'n entere per res cap persona estranya, que las fonts de mon cor prodigan sas ayguas tan generosament, que de no ataxar ab sollicitut sa bullanguera y abundosa donació, lo manantial podria assecars' en breu espay de temps...

Mes no val á remenarho.

Els vigatans, entre mitj de quins visch, no vos puch dir que sian molt llestos, pero enribetats de concirosos, si tal; mes á la fi, humils y servidors.

Freres y capellans, n' hi ha á manyochs com d' espárrechs, y de totas menas y castas... ¡Válam Deu val! diguí *castas* per no trovar lo mot més apropiat.

A totas horas se 'ls trova emparellats per aquets carrers de Deu, ni planers, ni empedrats mes qu' ab palets de riu, qu' es una beneyteria; tots ells reflectint lo somrisent rostre de la beyatitut; y en tocant á son cos, abandosos de panxa y revers, *ad majorem Dei gloriam*.

Sens cap mena de dupte, Deu hi cria en tals alturas pasturas abundantas y per alló es cert: qu' aquells beneyts del cabás, pensan cosa de sustancia.

De las esposas del Senyor, no vos en puch dar més novas: sinó es qu' hi ha peste de convents de calçadas, descalças y fins en pernetas.

Tocant á la festa major, vos diré potser masa tart: que's lluheix lo batlle assistit dels regidors en profesions y funcions d' iglesia, qu' han vingut lo guayta de Madrid y 'ls capitostos que reparteixen lo pa beneyt entre 'ls amichs, ab colla de subjectes anomenats *matalassers* per sons fermes garrots y caras farrenyas. S' han vist jutjes y escribans ab caras d' injusticia seca que fa pahor l' ovirar y tota mena de mals de rey.

S' ha corregut bou... qu' es divertiment de barbres. Hi ha pa molt moreno y ayguas ben dolentas.

No hi falta bisbe... y que 'ns perdoni que 'l col-loqui tan traser sent com dihen s' Ilust'issima cuydadós pare d' ánimas y ferm catalanista.

Y per no tenir mes novas per enviarvos, prenh llicencia de fer punt en mon discurs.

Folgarém que sia la salut vostra tant cabal com per mi la voldria, per Deu y per mon ánima vos ho jur, y dignevos admetrer la humil amistat que de nou os ofereix, per no tindre don de més valú.

D' aquest vostre servent:

CALIXTE PÍ Y XARAU.

Pax, Domini sit semper nobiscum.

D' aquesta ciutat de Vich á tretze dias de Juliol de mil noucents quatre anys.

LA VUYTADA

(CRÓNICAS ESTIUENCAS)

II

A n' els pobres menestrals
que pe 'l pá de la familia
'os veyéu tots obligats
cada estiu á *fumà ab pipa*;
sobre tot aquest estiu
malehit que 'l Sol més pica
que un bitxo d' aquells resséchs
que son més forts que manxiulas,
y passarlo encofurnats
dintre escriptori ó botiga
d' aqueixa nostra ciutat
que á aquet temps es una *pira*,
ó bé un forn sempre ruhent,
que fá youre *la podrina*
á n' els que suhan com jo,
que ab tant suhar se 'm liquida
tant si 'm creyéu com si no,
aquest sér que 'm mortifica,
y podridas las arrels
dels cabells, ja la calvicie
s' apoderá del méu cap
l' any següent d' entrá á la *quintal*);
á vosaltres, condempnats
á no passar de la Riba,
ni de *ca 'n Túnis* (per mar),
y, encare per més malicia
ni de Pedralbes ó 'l Coll,
(per terra)—no dich mentida
vos planyo per no poguer
passar tres mesos de vida
regalada (¡pagant, ey),
y tant cara que arruina;
(perque aquí fora, á pagés,
es més car tot que á la vila).
¡Y 's comprén! aquí als *senyors*
'ls *cargolan* una mica...
una mica massa y tot,
y per 'xó ván sense ermilla.
(Ab mi aqueixa explotació

no hi resa, per dos senzillas
y, poderosas rahons
que saltan ben bé á la vista:
primera, perque no tinch
may rés mes que *calderilla*;
y segona, perque aquí
m' hi váren *engegá á dida*
y 'm considera la gent
com si fós de la familia.

Tornant, donchs, al méu estat
en est recó de provincia,
dech dirvos que á n' aquí dalt
no més hi fán cap.. *resquicias*
d' alts empleats oficials
y gent elevada y fina,
(alts d' estatura; s' entén;
y gent de quart pis; s' explica);
militars dels .. *reservats*
y gent de classe... *passiva*,
corredors. . que ván al pas
y bolsistas... de *boquilla*
que baladorean no més
y contan moltes *cinquillas*
(de càlcul) *dant y prenent*
á la Llotja cada dia.

En fi; igual que l' any passat;
sóm las mateixas familias.

*
**

Endemés, 'l *coloniais*
(‘ls de la colonia... rica (?),
que per forsa estuejém,
per estalviar una pila)
estém tots atrafegats
preparant una molt digna
gran festa, festa major,
que la Historia vindrá un dia
que de segü 'n parlará

(si per cás no se 'n olvida).

Celebrarém molts festeigs
d' aquestos que are s' estilan:
faréu, primer, Jochs florals,
fent reyna á la méva tia;
ofici ab sis capellans
y ab una orquesta escullida
d' entre 'ls *trompas y violons*
que aquí dalt son concertistas;
tindrém un gran envelat
que semblará una botiga
de las bonas . dels Encants
ó un *basar* dels que liquidan
tot l' any y no acaban may
de liquidar... *pallaringas*;
y tindrém castells de fochs
y professó molt lluhida;
perque sembla que han nombrat
al *nunci* per pendó—nista.

Vull dirvos als que 'm llegiu
que si 'n Pepet no os convida
á vení á festa major
es sols perque no l' *abilla* .

No podentvos obsequiar
á ma *torre* en aytal dia
ja cinch céntims vos faré
de la tal festa ab delicia
y féuse 'l *cárrech*, per tant,
ó bé la il—lusió senzilla
qu' héu vist la festa major
(de lluny) ab ma companyia.

Y als que no pugan venir
recomano desseguida
que *la vuytada* següent
llegeixin ab alegria.

PEPET DEL CARRIL

Vilatana 13 Juliol de 1904

Amor pastoril

De bon dematí
quan l' auba clareja
y alegre somriu
al cim de las serras,
lo vell rossinyol
á la salzareda,
saluda ab sos cants
á una pastoreta,
que baixa del mas
menant las ovellas.

Costarell ayall
camina distreta,
murmurant cansóns
que l' amor li ensenya,
quan es baix al plá

aprop la riera,
cants ubriagadors
d' aucellada tendre,
enceisan lo cor
de la pastoreta,
qu' ascolta ab delé
aquells cants de festa,
recordant l' amor
quan tira amoretes.

A punta de sol,
asseguda en terra,
sobre un tou cuixí
de rosada herbeta,
dels seus cabells d' or
s' en fa dugas trenas
S' en entra al canyar
y á l' aygua quieta

del fons del torrent,
s' hi mira contenta.
y adorna son cap
de llurs violetas

La nina somriu
la brisa la besa,
y el bell rossinyol
apar ne te enveja
refilant son cant;
y la pastoreta,
murmurant cansóns
anyora 'l cap-vespre,
pensant ab l' amor
qu' allá al mas l' espera

PEPET DE VILAFRANCA

Un que s' en va

—¿Que no s' en va cap á fora aquest estiu, Coroleu?

—¿Ahont vol, Roseta que vagi, si m' en vaig per tot arreu.

A la platja

—¡Lladres! ¡ladres! ¡Agafeulo!
¡Ay, que descuydada 'm trova!
Per viure á n' aquí es precís
nadá y guardar bé la roba.

COP D' EFECTE

LA fàbrica de Bellvehí, està situada en mitj d' un bosch; á una hora de Monistrol de Calders. Com que de pisos n' hi han poch, resulta, que d' habitants exclusivament d' allí no n' hi han gayres, componentse la major part de treballadors, de transeunts, ó sigan d' aquells que quan han parat el dissapte, agafan els trastets y lliganse bé las espardenyas, *se las guillan*.

A n' aquesta fàbrica treballava fá molt poch temps un íntim amich meu y á n' allí va passarli 'l fet que á continuació vaig á explicar.

«Com sabs, Vilá, jo no havia treballat may á la fàbrica y per lo tant, no estava enterat de las costums que 's guardan á n' aquestas.

Tement quedar en ridicol, cosa que á mí 'm fa molta por, vaig procurar ferme amich ab un jove d' allí que segons vaig conèixer era una especie de «Tenorio», encare que no arrivés de bon tros a ser un Centellas, pro com que allí, l' amor l' interpretan d' una original manera, entre las *olorosas silfides*, com vulgarment se diu, *tallava 'l bacallá*.

Aquet jove va entabanarme a que 'm fès amich ab una que li deyan la Melindros, que tenia un parell de *lunares* que anavan á tot arreu, unas unglas que semblavan las púas de la forquilleta que fa parar el teler quan la trama s' acaba; porque com que aquesta era de las principals del sexo débil, va dir-me que fentho aixís, prompte sería popular, qu' era lo que jo volia.

Aixís vaig ferho:

De la primera declaració meva, la Melindros va quedar boca-badada, y ja no va parar mes de badar.

Aixís seguirem fins que á un jove que li deyan en Guiu, va donarli la gana de ferme *la guixa*.

Comensá aquet per ferli l' os y com que tenia mellors prendas físicas que jo y més bonas formas... de parlar, en pochos días me la va girar y ella va comensar á ferme *pencas*.

Ay que te vas á perder: vaig dir-me, al veure que de cop anava á caure del *pedestal*, y consultantho al *Tenorio*, aquet va donarme un concell el que vaig posar en práctica.

Un vespre aixís que hagueren parat, com que allí hi havia la costum d' anar á passá 'l rato á una font que poch mes enllá de la fàbrica 's trova, vaig esperar-la al peu d' uns canyars que més enllá del rech hi han y sense encomanarme á Deu ni al dimoni, com que ja fosquejava, l' agafó per la ma, y ab paraulas convinents vaix dirli lo que tenia.

Ella, ja comensava á escoltarme porque jo feya treballar la llengua de valent, cosa que á n' ella li agradava molt, quan tot plegat se presenta 'l Guiu y... ¡are riurém!

Al veurer aquell quadro plástich, dona una soberbia bofetada á n' ella y á mí m' agafa com qui ho fa ab una pilota y portantme fins al rech de la fàbrica, 'm tira dintre.

Eram al hivern y no 't dich res del bany que vaig donarme y de las conseqüencias.

D' alló vingué la parálisis d' una part del cócs que es la que ha de treballar més, y *san se acabó*; la Melindros may mes *va ferme* res de bo ni de mal porque ja 'm deya l' *inútil*; en Guiu encare *talla 'l bacallá*, y jo... *¡penso més vegadas ab los eunuchs!*

J. VILÁ O.

¡Venjansa!

MIRA Joan que vas pe 'l mal camí. Mira que si fas lo que vols fer, tindrás un disgust serio. Pensa que abandonant á la Matilde, t' acreditas de ser un valent poca-vergonya...

Aixó era lo que deya cada día, á poca diferencia, el meu desventurat amich Joan Ramón, quan vaig sapiguer qu' havia abandonat á la seva antiga xicota Matilde, després d' haverli robat la honra pera carse ab la pibilleta del Más de las Flors.

Ell, ni m' escoltava y quan s' havia cansat de sentirme, me contestava:

—Y cá, home; que no veus tu que la Matilde es una qualsevol; avuy ha caygut per mí y demá cairá per un altre; y pretens que 'm casi ab una dona tan capritxosa?

No la ofenguis; la Matildeta no es lo que dius; ella ha caygut porque 'l amor que 't porta li ha obligat; aixó, es lo que 't deuria induir més á estimarla porque veus palpablement lo molt que t' estima, y á més d' aixó, pensa en lo estat en que la deixas, y sent com ets l' únich causant de sa deshonra...

—Aixó no ho sé.

— Si que ho saps, porque de sobras te consta qu' ella no s' escoltava á ningú mes que á tu y encare que aném al cas, no ho fossis, com que no t'has amagat de dir que feyas d' ella lo que volias y tothom ja n' está enterat, sempre 't senyalarán com á pare de la criatura y aixó será un clau que constantement tindrás clavat al cor.

—¿Vols dir?

—T' en burlas; ja m' entornarás resposta; obra com te dongui la gana, fes lo que millor te sembli, y si algú dia t' arrepeneixes de haver fet aquesta caparrada, recórdat de que jo ja t' havia avisat.

—Bueno, sí; ja t' ho diré de missas. Vaya, vaya de xicot; tens unas cosas que qualsevol que 't sentís, se pensaría qu' ets lo meu professó de moral y dirían:—A la qüenta aquet fulano deu ser un capellá disfressat; ja 't dich jó...

—¿Es á dir que prens lo que 't dich com á broma?

—Y es clar home; ¿que 't creus que encare som á n' aquells temps en que 'ls homes se deixavan matar per l' honra de una dona, que moltes vegadas era lo que menos tenia?

—Pleguém donchs y tu t' arreglarás.

La Matildeta, era la noya més hermosa de la vila, la mes bondadosa, neta y treballadora y la mes pobre.

Filla de pares trevalladors, tota la riquesa la duya á sobre, mes per aixó, res ambicionava y tot lo seu afany era cuydar á sos vellets pares ab lo producte del seu treball y estimar al ingrát Joan Ramón ab tota sa ánima.

¡Quants y quants joves, la desitjavan per muller, y quants tenían enveja al seu xicot perque se 'n portava la joia mellor de la vila!

Ningú, no mes aquet, l'odiava; tothom la volía, perque á més de reunir las bellas qualitats que já he nombrat, era dócila, modesta y franca de debó.

Totalment diferenta de la pubilla del Mas de las Flors; la seva rival; aquesta, perque era rica, l'orgull la dominava y com que se li havia observat que 's donava de menos de parlar ab los pobres, tothom se apartá d'ella y ningú desde allavors la mirá ab bons ulls, deixantla sola, tant, que s' havia trovat vegadas, que ab tot y ser rica, anava al ball y cap jove l' invitava per ballar.

Per aixó quan lo poble sapigué que 'l Joan Ramón anava per casarshi y havia abandonat á la Matilde deixantla en aquest estat, se revolucioná, contra éll per poca vergonya y durant un mes, no 's parlá de altra cosa, censurant tothom la seva conducta tractantlo de criatura y salvatge.

La pobre Matildeta, quan no pogué ocultar son estat, se tancá á casa y allí passava els días plorant amargament sa desventura; sos pares, que ja vivían malaltissos, al saber sa deshonra moriren del disgust l' un darrera l' altre.

Allavors fou, quan la pobre 's veje mes desgraciada y un día 'ns doná un sust molt grós á tots els vehins, perque una vehina que tots los días anava á portarli una mica de escudella per dinar, la trová que volía escanyarse ab una corda que ja havia lligat al sostre.

Desde aquell día, vaig emportármela á casa y allí, ajudat per tots los del carrer, várem procurar que no li faltés rés.

Poch á poch s' anava acostant lo día del casament del seu ex xicot, y també s' acostava lo día en que tenia de ser mare; la Matilde sabia de sobras que 'l casament estava senyalat pe 'l día de Pasqua granda y cada día resava per' que Deu li concedís la gracia de que en aquell día hagués donat já lo fruyt.

Alló, junt ab altres síntomas que li havia notat, me feren posar en guardia, perque temia que 'l dolor li faria perdre l' enteniment y desde aquell día, vaig encarregar á la dona y á la mare que la vigilessin y procuresin no deixarla sola ni un moment, prometentme aquestas que aixís ho farían.

Lo dissapte mateix de Pasqua, la Matildeta dongué á llum un preciós nen, viu retrato de son pare ó siga l' infame Joan Ramón; lo batejaren aquella mateixa nit y com que la pobre havia quedat tan abatuda, s' encarregá de criarlo una vehina que feya poch se li havia mort lo seu.

Prou intentá 'l senyor Rector posarhi impediment, puig volía que 'l portessim á una casa de Maternitat, mes no li valgué, perque la desgraciada mare, digué que pesés á qui pesés no volía treurer sel del seu costat.

Al endemá, dia senyalat per casarse la murmurada parella y aixís que 'l rellotje tocá las vuyt, hora destinada per ferho, la Matilde aprofitant un des-

cuyt nostre, s' alsá del llit y vestintse d' esgarrapada surtí cap al carrer en direcció á l' Iglesia, empunyant un ganivet de cuyna que havia agafat de sobre la taula del menjador.

Al adonárnosen nosaltres, correguèrem á deturarla, mes ja no hi siguerem á temps, perque quan ella arrivá al peu de las escalas de la Iglesia, anavan per entrarhi els nuvis y tot lo seu acompanyament, y la Matilde, tirantse á sobre de 'n Joan Ramón, li clavá el ganivet al pit, tot dihentli:

— ¡Ni meu, ni de ningú!

Llençá aquet un crit d' agonía y allavors la pobre víctima del amor, s' aixecá y caygué als nostres brassos, esclafint una rialla inacabable...

¡¡ S' havia tornat boja!!

JOSEPH V. ORTONOSES

La creu del Sacerdoci

A mon amich Faume Pi y Roig ab motiu de cantar sa primera missa el dia 19 de Juny de 1904

Feixuga creu sobre sa febla espatlla
posar Deu s' ha servit
y ab ella la montanya de la vida
té de pujá ab delit.

Y es de creure que ab pena y greu fadiga
trescant poquet á poch,
Per entre d' arssos y punxants espinas
s' hostatjará en bon lloch.

Lloch ahont li serán garbellajadas
sas obras, com ho fá
tot bon pagés al separar en l' era
lo boll del daurat grá.

Y en la Creu, símbol de la sacra Esglesia
un bálsam pur de amor
hí tindrà, si segueix la dolsa petja
de nostre Redemptor.

Mil colps en son camí, plé d' amargura
esmaperdut caurá,
y altres tants colps de Deu tindrà l' ajuda,
y avant caminará.

Y quan ja prop lo cim ne torni á caure
retut per fat crudel,
allavors Deu l' escupsará ab sos brassos
y l' entrarà en lo Cel.

S. BRUGUÉS

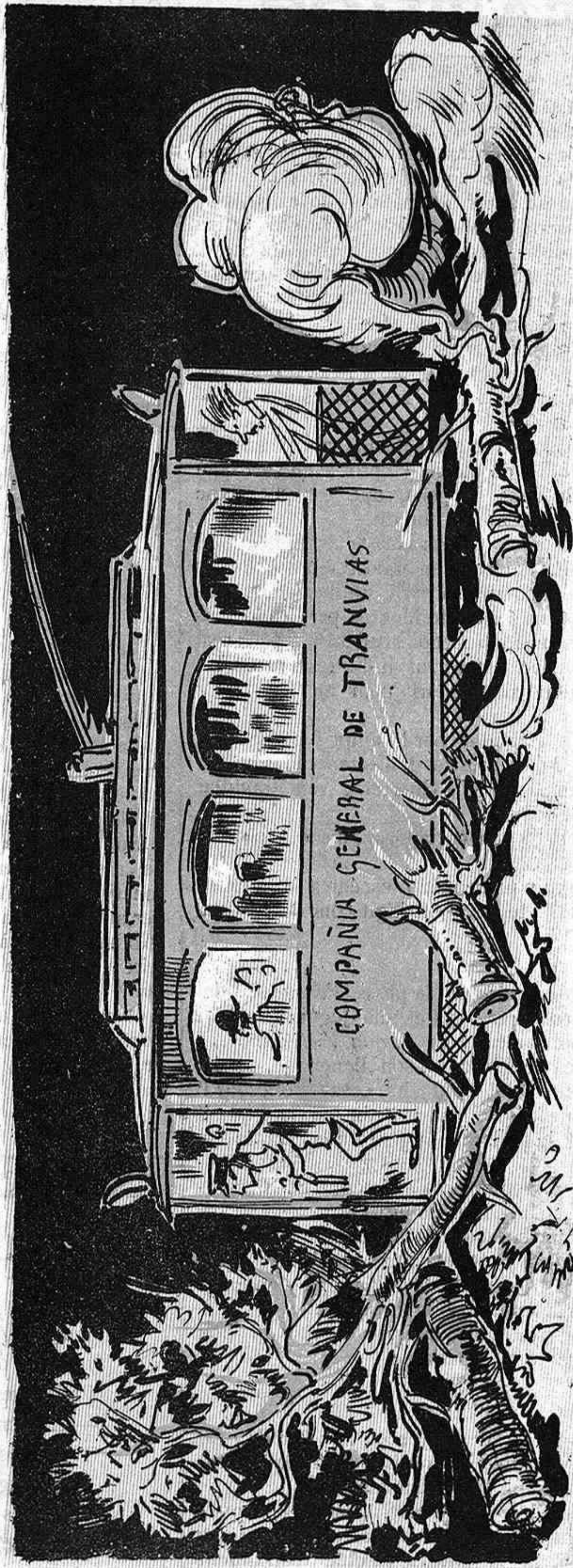
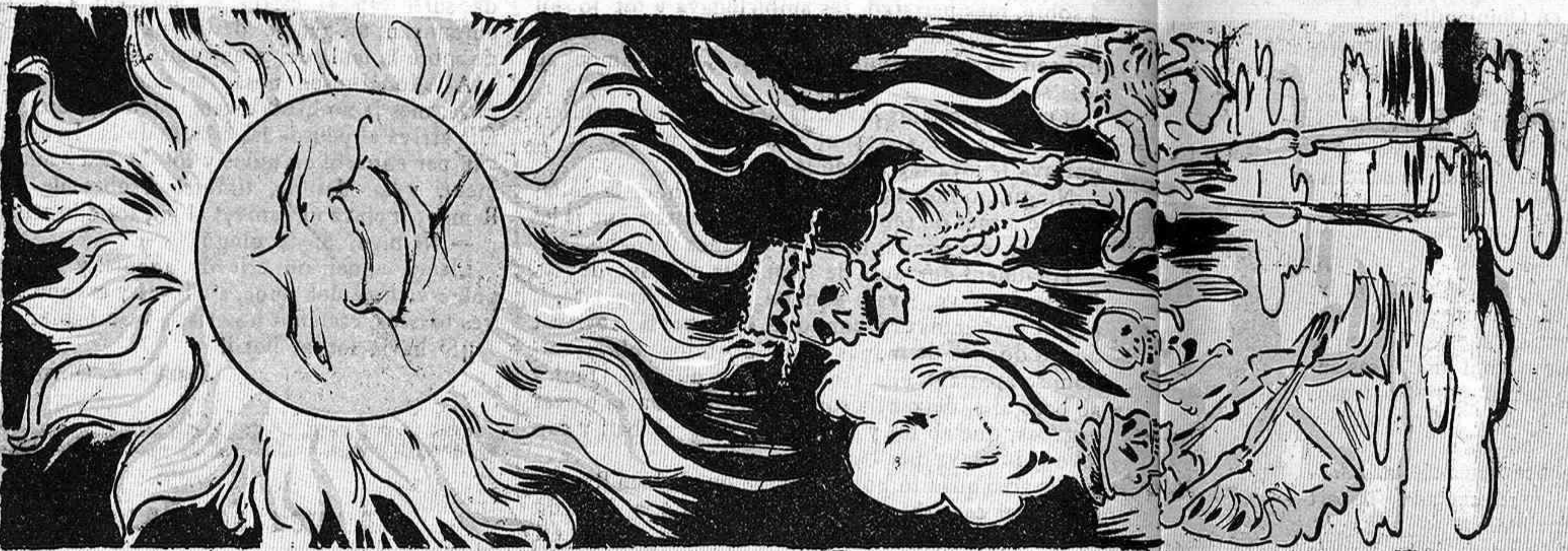
NOTA.—Aquesta poesia fou recitada per la senyoreta Maria Carraté en la vetllada que 's celebrá al ayre libre devant la iglesia de Torrellas en lo citat día y en honor del celebrant.

Després de molt tantejar,
ja s'ha trovat la manera:
ens van á regenerar
ab tragos y fartanera.

Si apreta mes la caló
res d' estrany será que 's vegi
aquesta liquidació.

Arbres, casas, gent baboya:
¡tots enrrera! ¡féuli pas!
Sa Magestat el tranvia
es l' amo de la ciutat.

TEATROS

NOVETATS

Per' qui ha volat tan enlayre com en Linares-Rivas-Astray en *Marta Victoria*, ben bé pot portar esmoladas sas unglas la crítica teatral, encar qu' aquest lloch no sia mes que de modestissima revista.

Segur qu' aquest autor dramátich, devía sentirs' jove quan va escriurer *La estirpe de Júpiter*, y tan va trovars Deu dels Deus... que no 'n esmentá cap d' altre digne de jutjarl', retirant del certámen madrieny, la tal comedia.

Triada per en Ferrán Diaz de Mendoza, la nit de son benefici, atrapá ensemps 'ls honors del públich y del actor, guanyats en lluyta noble y lleal, ab pit nú, sens mallas ni corassas... ni fallas de forats que l' entrebanquessin.

L' obra sancionada l' altre setmana ab picaments fermes, es un prodigi de dicció; l' autor s' en surt com vol, diu 'l que li dona la gana, que tot pot dirse á tas taulas, quan se sab dir ben dit.

Bona prova d' aixó, es *La estirpe de Júpiter*, de qu' aném parlant. Voldriam en aquest' obra, que 'ls personatjes que la componen parlessin mes ells y menos l' autor, que 'ns resulta lo Mentor predicayre; 'ns agradaría l' obra un xich menos artificiosa... mes real en son naturalisme. ¿mes qui li diu res á n' en Linares Rivas, que no sia saludarl' com un Deu de l' art?

Lo públich agasatjador per l' autor y per l' actor que van rebre bona mostra d' afecte, cadascú per son istil y la companyia y la Guerrero, van treballar ab la bona fé de sempre.

Mereix menció, la senyoreta Oria en son paper de Paz.

També 'l luxu y presentació escénica d' aquest' obra y lo vestuari, elegant y distingit com de costum.

*
* *

Lo dissapte van estrenar la pessa *Porque sí*, del mateix autor predilecte, qu' es una joguina, estudi ben segur fet préviament á na *Marta Victoria*.

Porta la marca de fábrica en son llenguatge, molts cops procars... fins á tal punt diu cosas groixudas l' autor, que si no sortis de Madrit l' obra, diríam que l' autor no coneix lo parlar de la gent de la cort de las Espanyas.

Ja hem dit al comensar com estimém á en Linares-Rivas-Astray y com se l' ha de jutjar.

La Guerrero, feu son paper ab molta *salameria* y en Diaz de Mendoza y tots els altres molt ben ajustats, malgrat que 'l paper sia de galan-jove y no enteném l' afició de la dama á posars' rossa.

Lo trajo de Donya María, finíssim de tó y de bon gust y de la posa no ca 'l parlarne.

*
* *

De la bonica novela d' en Joseph M.ª Pereda, *La Montalvez* no n' ha sabut treurer bon partit pe'l teatro l' arreglador D. Joseph M.ª Quintanilla.

No sabém entendre la tossunería d' arreglar novelas, quan ja 's diu: que no hi ha bon arreglador, ni que l' autor s' hi posi, ni la novela resulta, teatralment parlant.

Quan no logra alcansar l' éxit del públich en Perez Galdós, ¿com l' ha d' atrapar en Quintanilla?

Com á dramaturch y com á escriptor, te d' apendre encare molt.

Y gracias que l' execució... fou acceptable.

La presentació escénica, rica com de consuetut.

Y ara á veurer lo benefici de Maria Guerrero.

Ja'n parlarém la setmana entrant... si la calor ho vol.

TIVOLI

Lo bon éxit que ha tingut l' ópera *L' Africana* ha fet que la temporada s' allargués per uns quants días á fi de donar alguna representació mes del sempre aplaudit *spartito* de Meyerbeer y conf rme á sas anteriors representacions, obtingueren grans aplausos las Sras. Santoliva y Casals y los Srs. Utor, Aragó y Perelló.

S' anuncia, pera la present setmana alg nas *Marinas* que tindrán la novetat de ser cantadas la part de protagonista per la Srta. Arrieta.

Pera dissapte se prepara lo benefici de 'n Manolo Utor y pera diumenje se diu que será la funció de despido de la companyia.

CATALUNYA (ELDORADO)

La obra nova de la setmana ha sigut l' estreno en espanyol de la comedia de Lavedan *Catalina* que ja l' any passat nos feu coneixer la companyia Mariani-Paladini.

La adaptació espanyola ha sigut feta per los líterats Rodriguez y Llana, y son treball, ha sigut molt correcte fins al final de l' obra que han volgut esmenar la plana al autor y l' han... errada.

Son desemenyo molt acertat per tots los artistas vejentse una acertada direcció en lo reparto dels personatjes, quedant justificada la escena que en lo tercer acte tenen la Sta. Catalá y lo Sr. García Ortega. ¡Ab una Elena tan *barbiana* y apetitosa, qui 's resisteix y encar que per una vegada ¿qui no 's torna *adúltero*?

Pera dissapte anuncia lo seu benefici lo Sr. Balaguer y pera la setmana sentrant se prepara lo benefici de la Sra. Pino, aixís com també lo fi de la temporada.

UN CÓMICH RETIRAT.

¡EORT...!

Era un hermós matí de Primavera:
lo sol fulgent ab pompa s' aixecava,
y propet d' una hermosa passionera
á mitja veu va dirme' que m' estimava.
—¡Hipócrita! ¡traydora!—Al mateix día
en brassos d' un altre home de camama,
digué que m' aburria,
y mentres—¡L' aburreixo!—repetía,
caygué de cul y 's va trencá una cama!

RAMPELLS

Passant las calors

—¡Vaja, tonta! ¿Que no ho veus que ta mare ja dorm.

Si ara qu' encara es solter i pobret! lo fan ballá així, lo dia qu' ab una 's casi ja 's pot prepará á pati.

La distingida Societat coral *Euterpe*, 'ns notifica que desde lo dia 10 del corrent, s' ha traslladat á son antich local de 18 anys enrera, ó siga en lo carrer de Lladó, n.º 7, principal.

*

Los catalanistas adoptant lo sistema que tenim á Espanya, pera arreglar totas las cosas, celebraren diumenje passat un gran dinar en lo teatro del Nou Retiro ab asistencia dels mes granats individuos de la gent de be.

L' acte era sumament *simpliciter*, y no es d' estranyar la concurrencia puig aquesta es la manera d' estrenye 'ls llassos del catalanisme.

Lo qui no va poguer assistirhi malgrat los bons desitjos que 'n tenia, fou el regidor Sr Mas y Quadros, per trovar-se passant un fort mal de dent.

Consolis lo Sr. Mas, ja qu' es home de bona religió, pensant que si va atormentarlo la boca va ser tal vegada per que d' haver anat al tech hauria mort d' una indigestió.

*

Los empleats de almotacenía, sembla que veyent que la calor apreta, 's proposan treure la son de las orellas als industrials, clavantlos cada multa que 'ls doblega.

Y 'ls empleats d' almotacenía tenen rahó, perque á cada punt se trovan industrials que no satisfets en donarnos veneno en lloch de bonas viandas, encare tenen los pesos curts.

En una visita girada á Valcarca, un dels infractors á la lley de pesos y mesuras, fou 'l concejal Sr. Dalmau, y aixó no te res de particular, perque 'l ser concejal no priva de ser altrás cosas, pero lo qu' es estrany es qu' així com se exigeixen desseguida las multas imposadas als que no tenen la xiripa de ser concejals, en cambi no 's vagi depressa, á cobrarlas als que la tenen.

Castigar als que faltan, es una gran obra de purificació quan se castiga ab verdadera justicia, sense estirar pe 'ls uns per afluixar pe 'ls altres.

*

Lo diumenje passat tingueren lloch los exámens de fi de curs en la Academia municipal de *Corte* dirigida per la distingida y experta professora donya Rosa Pujolar

Dits exámens foren una proba del desvetllament de dita profesora pera inculcar los coneixements de son art á sas deixebles y la gran aplicació d' aquestas.

Felicitem coralment á la mestra y á las alumnas de la esmentada escola.

*

Segons averiguacions del arcalde accidental, resulta que en las brigadas municipals, hi ha trenta sis dropus.

No sabem com se pendrá la cosa l' arcalde accidental pero creyém que trobará desseguida una bona solució si 's fa cárrech de que si en lloch de trovarse á l' Alcaldía 's trovés á casa seva y tingués de pagar las brigadas de la seva butxaca, despatxaria 'ls individus que no treballassin.

Contra 'l vici de la droperia hi ha la virtut de la cessantia.

¡Ánimo, donchs!

*

La qüestió d' en Borrás ab la empresa del Romea ha acabat de la manera mes prosaica qu' un puga figurarse per lo que 's refereix á la substitució del nostre notable actor en lo colisseu del carrer del Hospital.

Per un cas de que en Borrás abandonés la escena catalana, sonavan alguns noms pera substituirlo, com son los d' en Piera, Pigrau, Giménez y Parreño, pero ¡fills meus! en Franquesa que sempre te cops amagats —y que 'ns dispensi la franquesa— pera substituir á l' Enriquet va y contracta ¿no dirian á qui?

¡Án n' en Rojas!

¡Ni tan sols ha pensat ab en Fages, qu' algún cop te arranques de primer galan.

Entengas bé: ab lo dit no volém significar qu' en Rojas siga un cómic dolent, ni molt menos; en certa classe d' obras, y en determinats papers está molt acertat, pero, per ara, no 'ns haviam adonat de que fos un primer galan ab tots los bemóls que 'l serho requereix.

Y si enrahonant així agraviém al Sr. Franquesa y al senyor Rojas, que 'ns dispensin..., pero en *el Carpio* nos verem.

Y si ells no 'ns la donan, alí 'ls *morenos* nos donaran la rahó.

*

Molts senyors se creuen que pera ser Arcalde d' una ciutat tan important com Barcelona, sols se necessitan pastillas, quan se necessita bon cervell y molta formalitat.

Diguin al Sr. Boladeres com justifica ell, l' haver fet treballar á un grapat d' infelissos (sense haverlos pagat encare) quan se tractava de la vinguda del Rey, en arreglar lo palau real del Parque

Aquella gent se queixa y ab sobrada rahó de no haver cobrat lo que guanyaren ab la suor del seu front

¡Vaja, Sr. Boladeres! burlarse de la miseria es una cosa que remou las tripas.

¿No 's va fer treballar á molts obrers? Donchs que se 'ls pagui.

¿Que se 'ls va fer treballar sense haverhi consignació en los p. essupostos?

Donchs, si te com creyém, vergonya, ja que vosté va ordenarlos que treballassin, aixó s' arregla, senzillament, pagantlos vosté de la seva butxaca.

*

Los venedors del mercat de la Revolució están que no hi veuen de cap ull contra 'ls que voldrien plantificarlos en los carrers immediats al mercat avants dit mentres s' hi efectuan obras, per cert ben necessarias.

Los venedors demanan anar interinament á la plassa del Sol, lloch molt adequat á sa industria, pero ara 's veurá si poden mes los interesos de molts que la conveniencia d' uns quants.

Estarém al aguayt, per si veyém bellugar alguna ma oculca, que siga precís picarli 'ls dits.

*

Sempre hi ha subjectes tan aferrats á la seva conveniencia, que 's creuen que 'ls demás badan.

¡Quatre instancias, ¿los semblan pocas? s' han presentat demanant la instalació de pabellons en la Plassa de Catalunya, pera destinarlos á diferents exhibicions.

Res: que tornariam á n' aquells felissos temps d' en Rham Shama, de la mujer gorda y del gigante bejarano.

Per aquet viatge no 's necessitava que 'l dminut Rius y Badia fes aquell punt d' home enrunant una casa de la Plassa de Catalunya, y que en Fabra y Ledesma fes plantar los arbrets qu' ara adornan la esmentada plassa.

No estranyariam, no obstant, qu'algún concejal assegurés en lo Consistori que la instalació de pabellons en la Plassa de Catalunya, es tan necessaria com los refrescos quan la calor apreta.

Hi ha concejals ab un criteri tan raro...

L'altre dia fou agafat y portat á l'ombra, á instancia d'un sagristá un subjecte que volia parlar ab la superiora d'un convent de Sant Gervasi, fingint *ser fill de Deu*

¡Ja ho veuen! Los que 'ns volen fer creure en tota mena de miracles y misteris, se mostran incréduls quan va á trucar á las portas de sa casa le *fill de Deu*

Y si després resulta que 'l pobre detingut es un enviat del cel ¿qué dirá aqueix sagristá sandunguero?

No deplorará mil vegadas son error sagristanesch.

També Jesús fou negat y escarnit...

¿Qui sab si ara va la repetida?

En aquet cas no voldriam pas esser de la pell del sagristá

FALTA D'EMPENTA

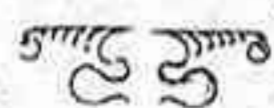
Cada dia ó poch s'en falta
li passo pel séu costat;
cada vegada ans de véurela
juro entre mi rompre 'l glás
d'un silenci que m' enutja
y 'm maltracta de cobart.

May li dich els mots precisos
que 'm porto ben estudiats;
may li plantejo 'l poblema,
que 's resoldria sumant,
si ella amorosa y benigne
s'avingués á sé unitat.

Si 'm veyá cada vegada
després de trobarla anar
apressurat al méu cuarto
que tanco ab dós toms de clau
y sentia las requestas
que 'm tiro en cara enrabiad
y no 'm prenia per ximple,
condolguentse del meu mal,
crech que vindria á aliviar-me
ab uns quan s mots ensuerats

J. COSTA POMÉS

Bes de gel

Perque avuy t'he dat un bes
fill de trista desventura,
ab lo rostre irat, encés
m' insultas mil cops y més
y ploras ab amargura.

T'ha causat ferós despit
que sellés ta cara hermosa
ab un bes trist com la nit
eixit de 'ls fons de mon pit
hont regna nit horrorosa.

T'ha causat amarch dolor
la fredor de los meus llabis,
¡mes, ay, aqueixa fred r
filla de inmensa tristor
no 't debia causá agravis.

La fredor de 'ls llabis meus
no 't debia causar pena,
puig foren desenganys teus
els que eclipsaren, juheus,
de mon cor la llum serena

Fou lo teu malvat amor,
vil amor de conveniencia,
la causa d'aqueix dolor
que devora lo meu cor
y extermina ma existencia.

Y si un cop que la ocasió
m'ha brindat sas dolsas alas
t'he donat aqueix petó,
ha sigut ab la intenció
de marcir totas tas galas.

Ha sigut sols ab l' anhel,
- la venjansa 'l cor halaga, —
de omplir lo teu cor de fel
y ferirte ab lo meu gel..

amor ab amor se paga
Era aqueixa á fe de Deu
la ocasió que jo esperava;
tinch ferit, mort, lo cor meu
mes tú també hi tens el teu
lo nostre sofrir s' acaba!

EMILI REIMBAU PLANAS

Litografía Barcelonesa.—Sant Ramón, 6

Festas Majors

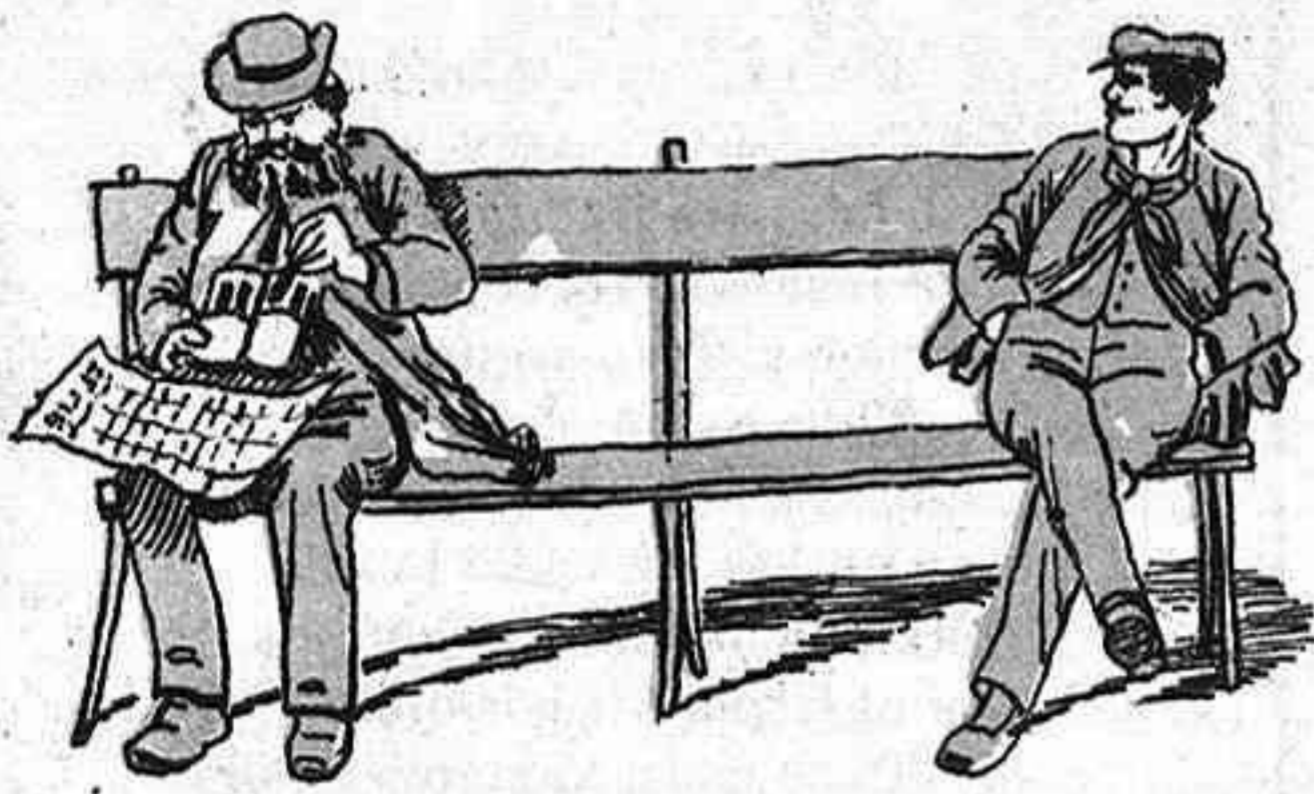
Tenim lo gust de participar á
las Societats de poblacions ahont
se celebri FESTA MAJOR, que en la

Litografía Barcelonesa **RAMÓN ESTANY** Carrer S. Ramón, 6

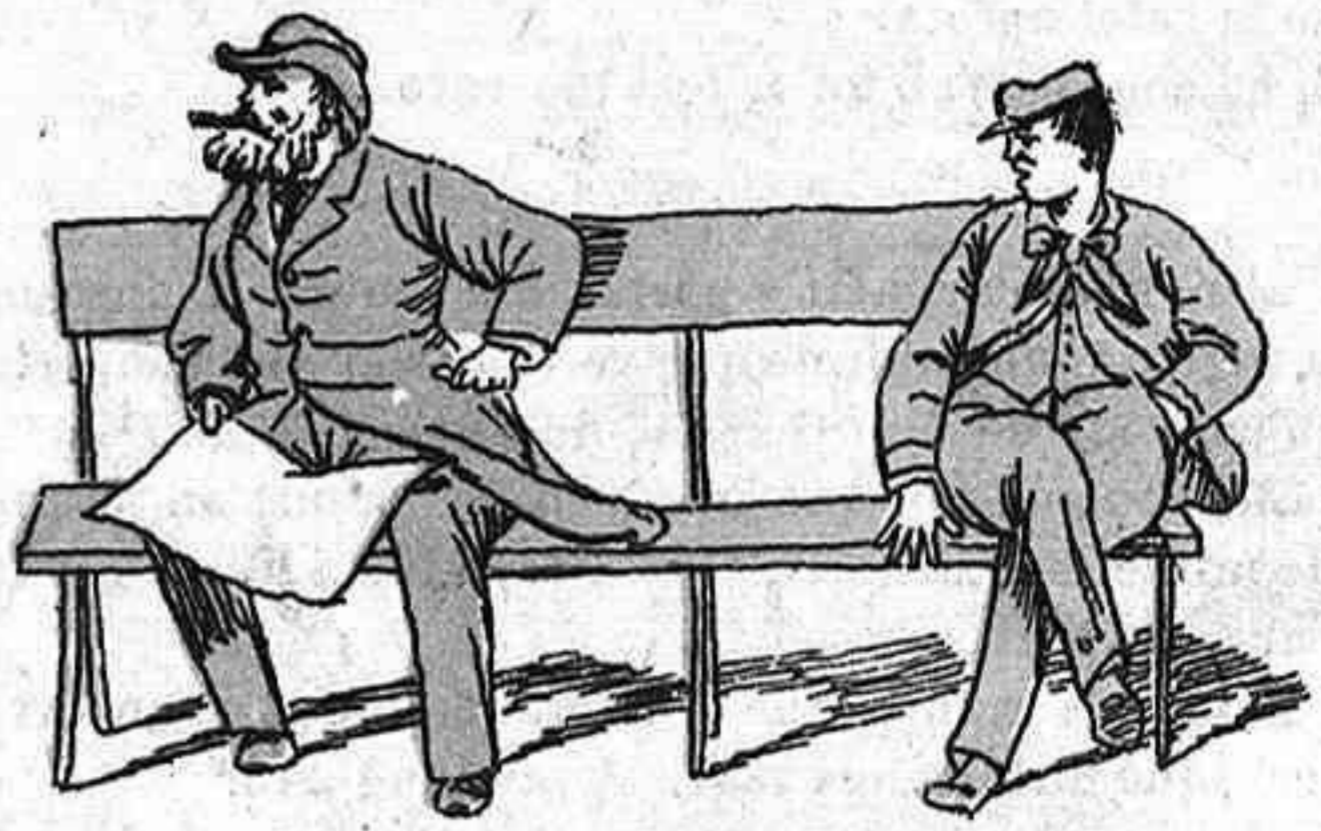
trovarán un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls mes senzills
y económichs als de gust més refinat y artistich, propis pera la confecció de
Programas, Invitaciones, Títols de Soci, de Foraster y d' Abonat, etc., etc.

Preus sumament reduhits Novetat en Carnets de totas classes

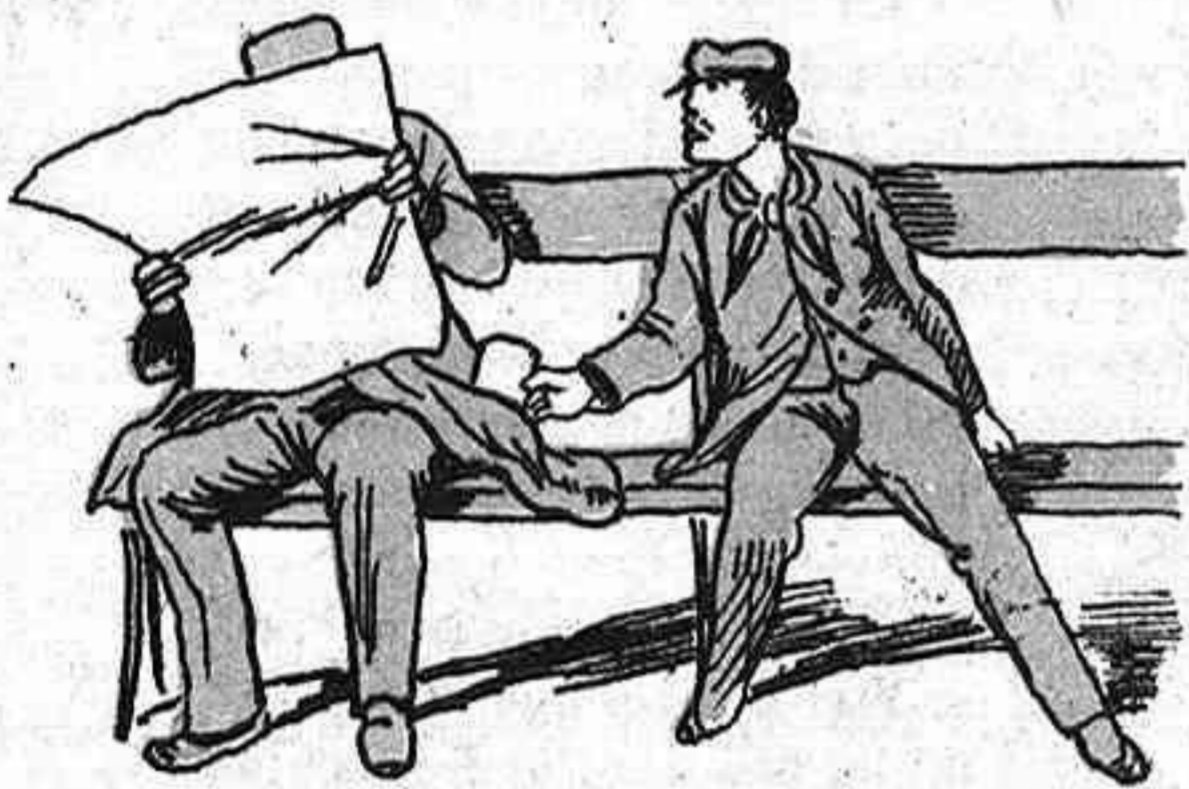
Fumar barato

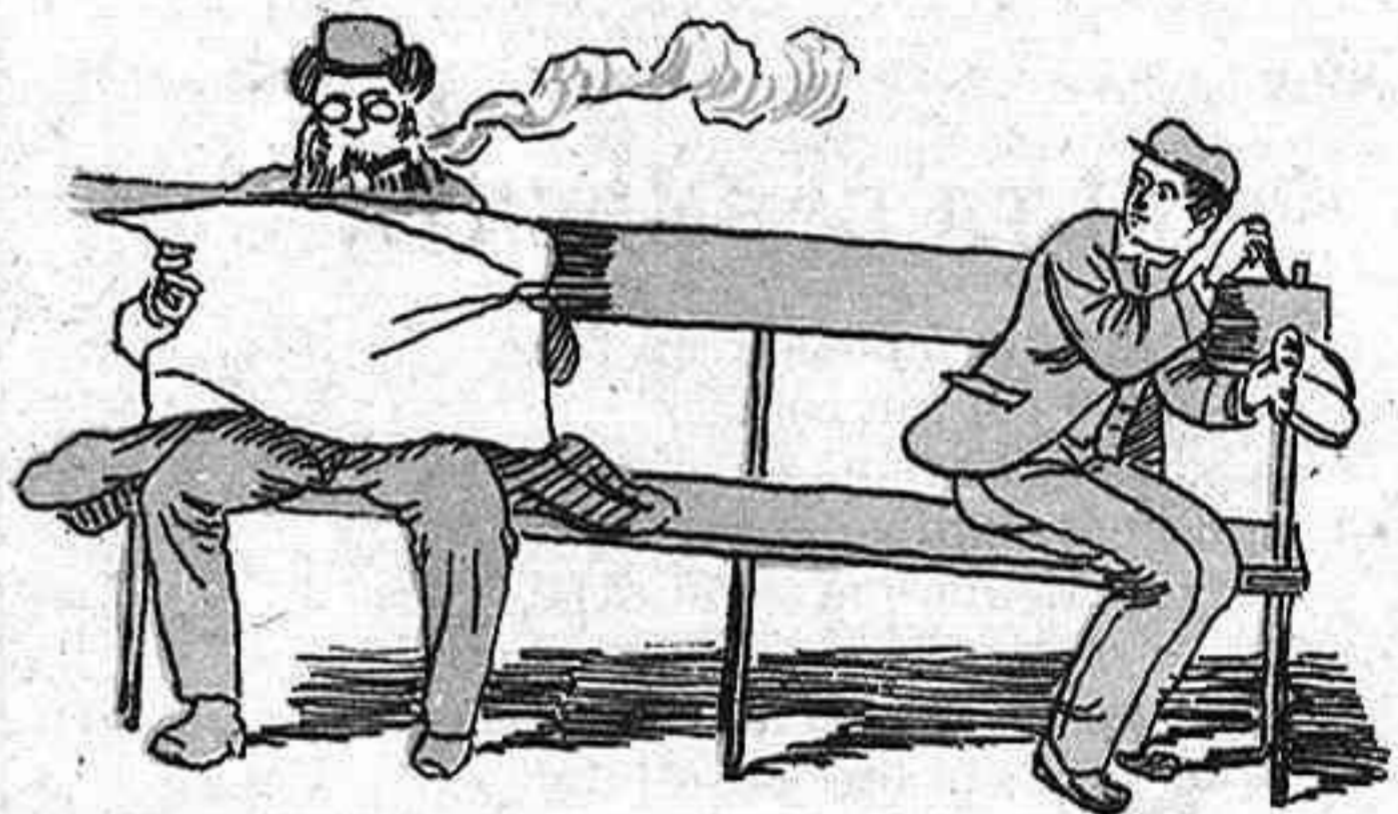
—¡Assesinats! ¡Suicidis!... ¡Res; fumemhi un cigarret!

—¡Quina mossa mes barbiana! Pero... ¡fumém, fumém!

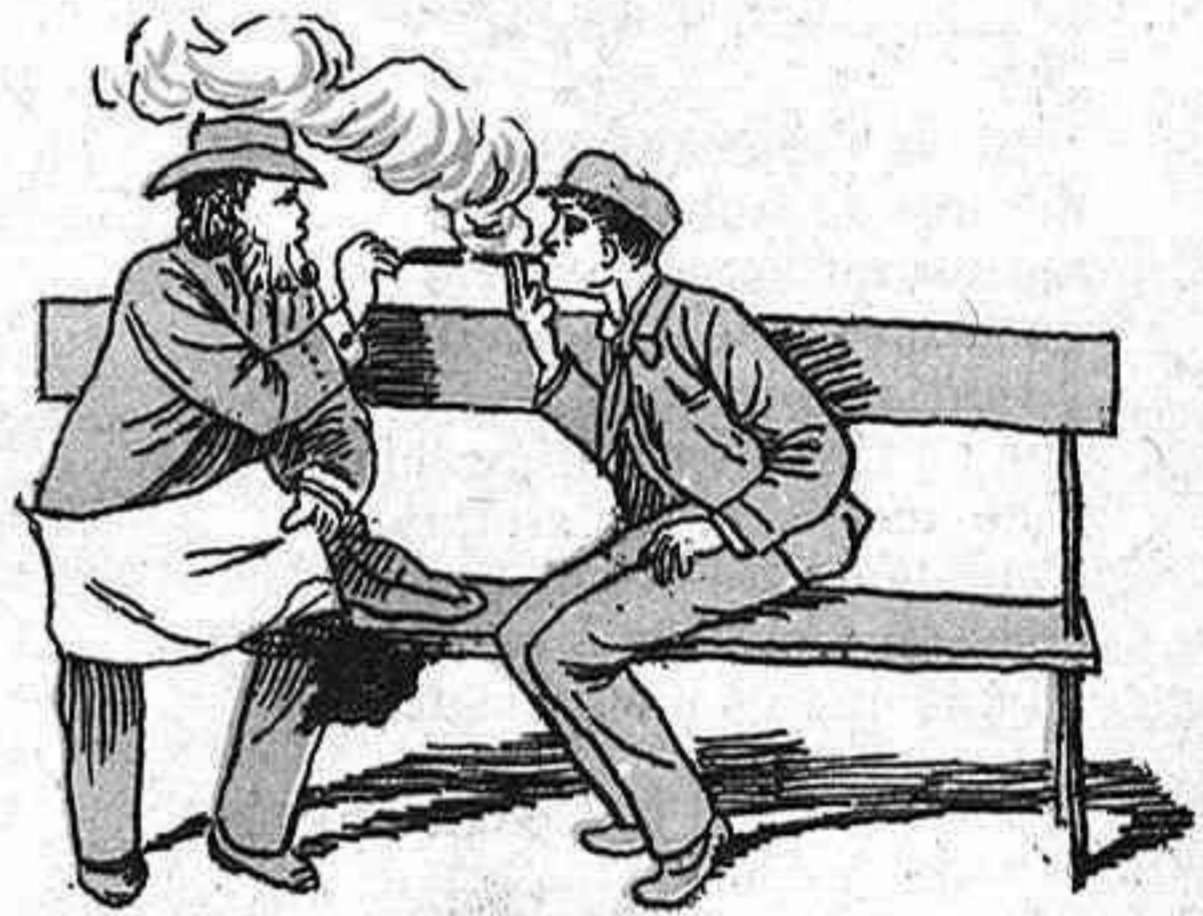
—¡Quin tuno en Maura! Pero á mi no m' agafaría.

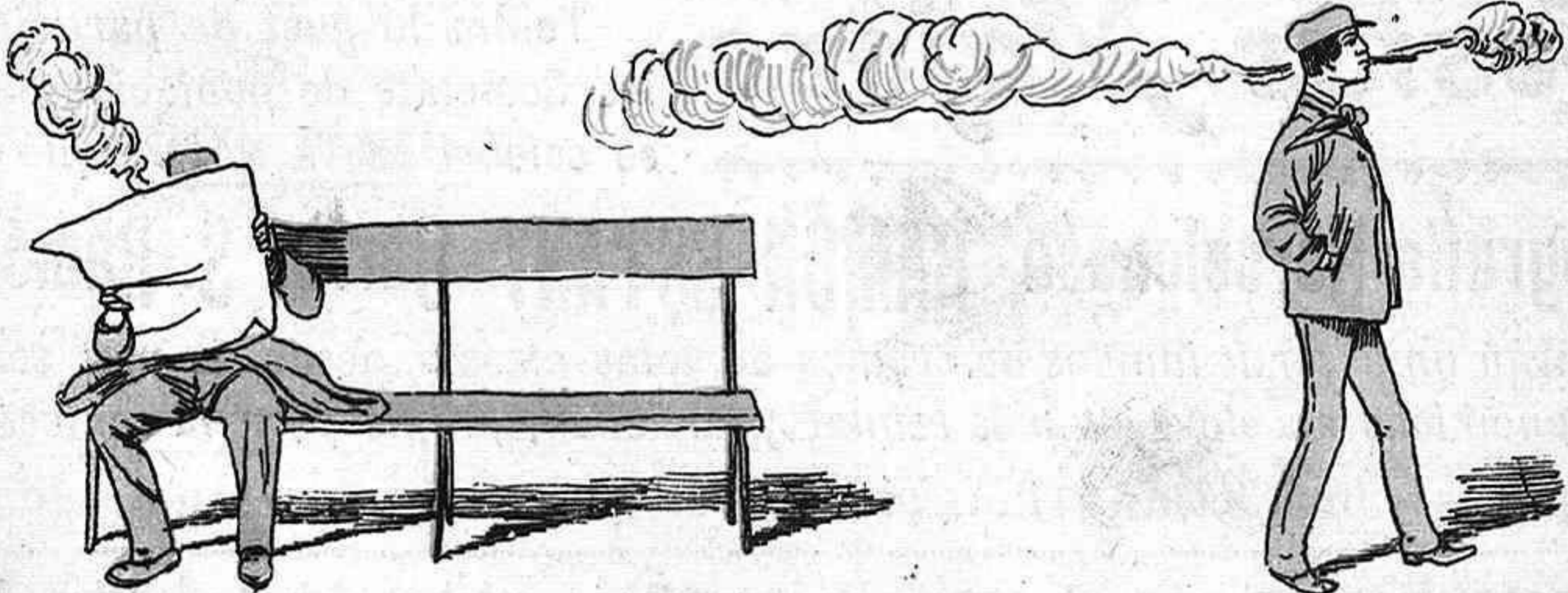
—¡Es graciós! ¡Sab treure partit de tot!

—¿Vol fe 'l favor?

— ¡¡Encengui !

—¿Ahont era? ¡M' ha fet perdre 'l punt-aquet beneyt!